

ДРУЖБА, СПІВРОБІТНИЦТВО

В СУБОТУ, 27 ТРАВНЯ ц. р.

В УРОЧИСТІЙ ОБСТАНОВЦІ

БУЛО ПІДПИСАНО ДОГОВІР

ПРО СПІВРОБІТНИЦТВО МІЖ

ОДЕСЬКИМ ТА ТБІЛІСЬКИМ

УНІВЕРСИТЕТАМИ.

Ще свіжі у пам'яті травневі дні минулого року — дні справжнього свята дружби між двома народами — грузинським та українським, щирий прийом колективом Тбіліського університету нашої делегації.

В сонячній Грузії наші студенти знайшли чудових друзів. Ще раз відчули силу, міць великого єднання братніх народів, які півстоліття тому згуртувалися у вільний союз вільних націй. Представники Одеси їхали з Грузії зірпіті великим серцем друга, сонцем його душі. Назавжди запам'яталися велична столиця, зустрічі зі студентами, керівництвом вузупобратиму, спільні вечори художньої самодіяльності, щирі розмови з металургами, хіміками, текстильниками індустріального й наймолодшого міста Руставі.

А минулої суботи у конференц-залі університету зібралася вчена рада, щоб взяти участь в урочистому акті підписання договору про дружбу й всебічне співробітництво між Одеським та Тбіліським університетами.

Проректор по учбовій роботі доцент Д. І. Поліщук відзначив, що наші університети зв'язує традиційна дружба. Одеський університет зіграв значну роль у розвитку освіти Грузії. В Одесі навчалися видатні вчені, в тому числі перший ректор Тбіліського університету П. Г. Меліков (Мелікішвілі). Особливо розцвіла дружба між двома народами і університетами за радянський час. Постійно співробітничать вчені, традиційним став обмін делегаціями — студентськими, самодіяльності, наші студенти проходять практику в Тбілісі, а грузинські — в Одесі. Нещодавно захистив докторську дисертацію в ТДУ завідувач кафедри англійської фі-

лології А. К. Корсаков, а грузинські вчені захищали свої роботи в нашому університеті.

Д. І. Поліщук щиро вітає членів делегації: проректора ТДУ професора С. М. Джорбендзе, секретаря парткому доцента Д. К. Джикія, декана філфаку професора О. А. Баканідзе, доцента Т. Л. Кваріані.

Проректор по науковій роботі ТДУ С. М. Джорбендзе розповів коротко про вуз-побратим, наголосив на тому, що Одеський (Новоросійський) університет відіграв велику роль у розвитку грузинської культури й науки. В Одесі працював всесвітньо відомий сьогодні вчений І. С. Беріташвілі — член академії трьох країн. Золотими літерами написано ім'я П. Г. Мелікова на мармуровій дошці у головному корпусі Одеського університету. Вперше в історії грузин був ректором університету. Цим грузином був Петріашвілі, а університетом — Одеський.

Професор С. М. Джорбендзе повідомляє, що грузинські вчені працюють над книгою про роль Одеського університету в історії та розвитку грузинської науки й культури. І договір має сприяти дальшому розвитку всебічного співробітництва.

— Спасибі за ласку, за любов! — каже С. М. Джорбендзе. Дуже теплі слова про дружні зв'язки між двома університетами висловили у своїх виступах професор Д. Г. Елькін, — завідувач кафедри психології і доктор філологічних наук А. К. Корсаков.

Члени делегації Тбіліського університету й керівники нашого підписують договір, обмінюються подарунками. Присутні зустрічають цей урочистий акт бурхливими оплесками.

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕР ВОНОГО ПРАПORA ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА.

РІК ВИДАННЯ XXXIX

№ 20 (1117)

4 ЧЕРВНЯ 1973 р.

Ціна 2 коп.

РОЗПОЧАЛАСЯ
СЕСІЯ.
СКЛАСТИ ЇЇ
ЩО НАЙКРАЩЕ,
— ОBOB'ЯЗОК
КОЖНОГО
СТУДЕНТА

ВАЖЛИВІ ПИТАННЯ

Засідання вченої ради університету, що відбулося, було присвячене важливим питанням. Члени вченої ради заслухали доповідь голови комісії професора В. О. Федосеева та співдоповіді деканів юридичного та біологічного факультетів з питання «Про хід виконання юридичним та біологічним факультетами п'ятирічного плану розвитку університету в галузі поліпшення учбового процесу й керівництва дипломними роботами студентів заочного та вечірнього навчання в світлі рішень XXIV з'їзду КПРС».

Було розглянуто також питання про роботу рад факультетів і рад суспільних наук в світлі вимог «Інструкції про порядок присудження вчених ступенів і присвоєння вчених звань», яка затверджена Вищою Атестаційною Комісією при МВССО УРСР 23 червня 1972 року. З доповіддю виступив голова комісії професор С. П. Бевзенко і з співповідями відповідно голови рад факультетів (фізичного та біологічного) та рад суспільних наук.

Не менш важливим й актуальним було також питання про заходи по поліпшенню матеріально-технічної бази університету, з якого виступив проректор по адмінгоспоботі М. М. Король. Вчена рада розглянула й інші питання.

ПАРТІЙНІ ЗБОРИ

Цими днями відбулися закриті партійні збори університету, на яких розглядалось питання «Про завдання партійної організації університету по дальшому посиленню ідейно-політичної роботи, інтернаціональному вихованню колективу у світлі доповіді Генерального секретаря ЦК КПРС тов. Л. І. Брежнєва «Про 50-річчя СРСР».

Вклад даного питання — в наступному номері.

ЙДЕ СЕСІЯ...

ЯК ВИКОНУЮТЬСЯ ЗOBOB'ЯЗАННЯ ТЕМА ЗБОРІВ—ГПП

Прошло майже три місяці з того часу, як на чергових комсомольських зборах групи спеціалізації з суспільних наук четвертого курсу історичного факультету були взяті соціалістичні зобов'язання.

Що було зроблено за цей час? Зрозуміло, перш за все, сьогодні, у період залікової сесії, слід сказати про успішність нашої групи. Результати атестації, що пройшла нещодавно з усіх дисциплін, говорять, що знання у студентів хороші й відмінні. Зараз йде напружена підготовка до іспитової сесії.

Відвідуючи школу молодого лектора-пропагандиста, студенти групи одержують знання з лекторської майстерності. Це їм допомагає у виступах на підприємствах, читачьких конференціях з доповідями на різні теми. За три місяці студенти групи прочитали цілий ряд доповідей. Серед них — на тему: «Маніфест Комуністичної партії» — перший програмний документ комунізму, «Розквіт і зближення національних культур» тощо.

Успішно проходить громадсько-політична практика. У квітні студенти взяли участь у вивченні пасажиропотоків на міському транспорті. Нещодавно у зв'язку з закінченням учбового року багато хто відвідав школи, де проводили бесіди із старшокласниками, радили їм куди піти вчитися. Чимало учнів виявило бажання вчитися у нашому університеті. Зараз частина наших співкурсників працює агітаторами серед населення міста напередодні виборів у місцеві Ради.

Відвідали ми й підшефну школу № 37. Унаочнення, зроблені нашими студентами, потрапляють у школу. Ось які наші справи напередодні іспитової сесії. Підсумовуючи, можна сказати, що зобов'язання, прийняті три місяці тому, виконуються.

А що скажуть нам юристи? Хотілося б, щоб вони теж розповіли про свої справи.

О. СЕРЕДЕНКО,
студентка ІV курсу істфаку.

Прийшла пора, коли відкладаються всі справи, і найпочесніше місце в робочому ритмі посідають конспекти й підручники.

Так, прийшла сесія. Багато хто сьогодні добре розуміє, як важливо було готуватися до занять у семестрі. Особливо це стосується першокурсників, хоч для них це вже друга сесія.

Якщо ми пройдемо у будь-яку годину дня біля кабінету історії КПРС, нас вразить глибока тиша, що панує тут. Недосвідчена людина, мабуть, подумає, що у кабінеті нікого немає. Та ні. Заглянувши туди, ми побачимо, що немає жодного вільного стола, зосереджені обличчя, погляд людини, яка роздумує над важливими проблемами. Хто пише, хто читає...

Всі ретельно готуються до сесії, проходять збори, на яких обговорюється питання: сесія. Такі збори пройшли і на ІІ курсі мехмату. Особливу увагу приділили новому заліку з ГПП.

Давайте замислимося над ци-

ми словами. Вони дуже місткі. Займаючись громадськими справами, знайомлячись із проблемами, що стоять перед організаціями й підприємствами, студенти набувають навичок роботи з людьми. А це дуже важливо для майбутнього молодого спеціаліста. Залік щойно введений, але вже зараз можна зрозуміти, наскільки корисною стане практика. Студенти мехмату, як й інших факультетів, зараз працюють у автопідприємствах міста. Важлива, корисна людям робота.

На мехматі йде залікова сесія. Чи варто говорити, що від її складання залежить успіх на іспитах?

Поча, що четверокурсники мехмату непогано захистили курсові роботи. А для деякого іспитова сесія вже почалась. Хто вони? Це — білці студентських будівельних загонів, піонервожати. Добре було б, і хочеться сподіватись на це, що так же добре, як ці хлопці і дівчата, складуть іспити всі.

Н. АРЕФ'ЄВА,
студентка ІІ курсу мехмату.

У четверокурсників біофаку останнє практичне заняття. Ніна Коротнєва робить чучело ворони. (справа).

Останні лекції, останні практичні заняття.

Фото К. Чечкіної.

ДІЙТИ ДО ЛЮДИНИ

Первинні партійні організації всіх вищих учбових закладів зосередили нині зусилля на вирішенні головного завдання — корінного покращення ідеологічної роботи серед студентської молоді.

При цьому, в керівних документах ЦК КПРС підкреслюється, що виховання молоді у вузівських колективах полягає не в пасивному накопиченні ними книжкових відомостей, а в послідовному, цілеспрямованому формуванні наукового світогляду, комуністичної свідомості, які пробуджують молоді людини до активної діяльності на будь-якій дорученій їй ділянці нашої спільної роботи.

Вирішувати ці завдання дуже важко, і головне, на мій погляд, для факультетських первинних партійних організацій полягає в тому, щоб за величезним обсягом справ не випустити з поля зору кожну, окремо взятую людину, члена нашого колективу.

Загальновідома істина, що вся організаційна й політична робота первинної партійної організації немислима без індивідуального впливу на конкретних людей. Разом з тим, не можна забувати, що саме в процесі індивідуальної роботи з комуністами формуються і найбільш цінні якості в самих партійних керівників — партгрупоргів, членів партійного бюро, секретарів партійних бюро. Саме в процесі постійного спілкування з комуністами виробляється вміння підійти до людей, проявити в будь-якій справі увагу, чуйність спостереження. Нарешті, ділове спілкування з колективом розширює кругозір і духовний світ секретаря, члена партійного бюро, парторга й сприяє виробленню правильного стилю всієї роботи бюро як виконавчого органу первинної партійної організації.

Значимість індивідуальної роботи з кожним комуністом особливо дала про себе знати в ході підготовки до обміну партійних документів.

У всіх партійних групах ми переглянули практику партійних доручень. В студентських партійних групах кожний комуніст звітував про те, що зроблено ним у минулому році за період трудового семестру, яку участь брав він у громадсько-політичних заходах, що проводилися на фа-

культеті, як виконував партійні доручення і т. д. Чимало комуністів-викладачів у своїй партійній групі поділились досвідом роботи в галузі пропаганди правових знань серед населення. Звіти комуністів тт. Л. М. Лосева, Є. В. Додіна, І. І. Каракаша й інших сприяли активізації громадської роботи і їх самих, і їх товаришів. В процесі цієї роботи партійна організація вважала за необхідне зняти раніше винесену партійну догану з двох комуністів і домоглася того, що комуністи самі перестали миритися з пасивністю, виявом безвідповідальності й недисциплінованості.

На жаль, цього не зрозумів в повній мірі поки що комуніст Л. І. Нагерняк, бо і після справедливої критики його з боку товаришів по роботі мали місце випадки зриву занять й прояви пасивності в громадських справах.

Велика увага в нашій партійній організації зараз приділяється щойно введених в університеті громадсько-політичній практиці студентів. Вирішення цього важливого завдання на юридичному факультеті полегшується тим, що з 1971 року з ініціативи парторганізації ми проводили щорічну громадсько-політичну атестацію кожного студента, при цьому враховуючи й оцінюючи його конкретні успіхи в навчанні, участь у трудових справах, активність у виконанні партійних і громадських доручень, участь у спортивній роботі, художній самодіяльності, в роботі НСТ.

Тепер справа ставиться куди ширше і головне в взаємозв'язках з факультетним вирішенням питань прищеплення студентам навичок політичного організатора людських колективів, з обов'язковим виконанням п'яти індивідуальних завдань на протязі п'ятих років перебування студента в університеті.

Партійна організація факультету активно включилась в організацію цього важливого заходу.

Головою факультетської комісії з громадсько-політичної практики за рекомендацією партбюро призначений доцент кафедри теорії держави й права, кандидат юридичних наук тов. М. Ф. Орзих.

Уже розроблений і затверджений ректором університету пере-

лік індивідуальних практичних завдань в системі ГПП юридичного факультету.

Обов'язок партійного бюро факультету ми бачимо в організації контролю за здійсненням всього комплексу, але разом з тим хочеться звернути увагу на одну дуже важливу, на мій погляд, обставину.

Предметом особливої турботи партійних груп і партбюро повинно стати правильне виконання пункту 4 Положення про ГПП по Одеському державному університету, а саме: «залік з ГПП повинен проводитися обов'язково і при активній участі представників громадських організацій».

Двохрітний досвід проведених нами раніше громадсько-політичних атестацій показав, що участь в оцінці громадсько-політичної роботи кожного студента з точки зору старости, партгрупорга, комсорга, профорга курсу (чи академгрупи), з одного боку, допомагає керівнику ГПП уникати можливих помилок в оцінці студента, а, з другого, — ефективно впливає на зростання авторитету.

Досвід показав, що студенти в даних умовах з великою увагою, з великою відповідальністю ставляться до питань обрання партійних, комсомольських, профспілкових організаторів в групах, на курсах, висуваючи на ці посади дійсно гідних товаришів, здатних принципово й об'єктивно оцінювати громадсько-політичну роботу кожного студента.

Говорячи про індивідуальну роботу з комуністами, не можна не сказати про ще одну важливу ділянку партійної роботи — це робота із студентами, які вступають до лав КПРС.

З жовтня 1972 року ми прийняли кандидатами в члени КПРС студентів Євгенія Харітонова і Валентину Завалій, а з кандидатів в члени КПРС — тов. А. В. Чернушенко, М. П. Романову, Л. Н. Богуславського, П. М. Чобіток, В. І. Лавренюк, Н. І. Кравченко, Г. М. Павлова і В. С. Стратулата.

Ряди нашої парторганізації поповнили 9 студентів і аспірант. Треба відмітити, що саме індивідуальна робота з кожним з них мала тут особливе значення. Її проводили не тільки комуністи, які рекомендували до партії, але й спеціально виділені

досвідчені педагоги — тт. В. В. Сенюшкін, Д. О. Драгомарецький, які тримали під постійним контролем підготовку цих студентів по Статуту й Програмі КПРС, важливих партійних рішень, вміння оцінити політичні події, що відбуваються в світі, і, звичайно, зуміли дати ґрунтовну відповідь на всі ті запитання, які виникали у вступаючого в партію.

Чи можна вважати, що в цій галузі все зроблено? Звичайно, ні. Є ще у нас кандидатури з простроченим стажем (хоч і з поважних причин), є і кандидати, активність яких повинна бути набагато вищою (тт. Н. Ф. Серьогова й В. М. Завалій) в проявленні особистої ініціативи у виконанні партійних доручень.

Зараз партійні групи нашої первинної парторганізації розпочали підготовку до проведення звітно-виборчих зборів. Графік їх проведення партбюро затвердило, в роботі зборів кожної групи візьме участь закріплений член партбюро. Комуністи серйозно готуються до цієї важливої події в житті парторганізації і завдання всіх парторгів у всіх п'яти партійних групах, де будуть проводитися звітно-виборчі збори, організувати й провести їх під знаком активізації роботи кожного комуніста окремо, з урахуванням рівня його розвитку, досвіду, нахилу.

Саме це й буде сприяти покращанню роботи партійної організації загалом, а там, де це не враховується, і з'являються нездійсненні, забуті рішення чи серйозні недоліки в роботі.

Ось, наприклад, другий рік парторганізація приймає хороші рішення про проведення на факультеті конкурсу на кращу аудиторію, та діла не просуваються вперед через те, що, очевидно, партійне бюро неправильно підходило до підбору осіб, які б з любов'ю здійснили ці рішення.

Сучасна обстановка, підвищені вимоги до покращання якості підготовки спеціалістів з вищою освітою, зобов'язують нас чималому. І тільки наполеглива індивідуальна робота з кожним комуністом створить обстановку й умови для практичного ідейного загартування комуністів, чіткості ідейних позицій у питанні виховання, безкомпромісної боротьби проти проникнення в нашу сферу буржуазної моралі, антигромадських поглядів і вчинків.

В. НІКОНОВ.

В АУДИТОРІЇ № 42

Прийшло літо. Його з нетерпінням чекали не тільки студенти, а й ті, хто ще тільки готується переступити поріг вузу. Це для них широко відчинилися двері аудиторії № 42, де, як звичайно, «поселилась» приймальна комісія.

Вони прийшли сюди не відразу. Багато треба було зважити, продумати, вирішити, щоб безпомилково знайти свій столик (а всього їх 9 по кількості факультетів) в цій просторій кімнаті.

Адже від точності сьогодиншого вибору залежатиме осмислене, цілеспрямоване майбутнє навчання, і що саме головне, чи стане робота тільки джерелом одержаного харчування, чи вона буде тим, заради чого треба жити, що принесе душевне задоволення. Та це в майбутньому...

А поки що кожний день о 13.00 викладачі й старшокурсники-студенти, які входять до складу приймальної комісії, розпочинають свою роботу з тим, щоб допомогти своїм майбутнім колегам зробити цей важливий в їх житті крок. Вони розповідають абітурієнту про те, як готують висококваліфікованих спеціалістів, теоретично й практично підготовлених до роботи у вузах і наукових підприємствах, у середніх школах і різних галузях народного господарства з 17 спеціальностей, про нинішнє наше університету й перспективи його розвитку. І, звичайно, надають безпосередню допомогу в оформленні необхідних для вступу документів.

Поки в комісії ще порівняно спокійно. Йде прийом документів на заочне й вечірнє відділення факультетів. Сюди приходять люди, за плечима яких не один рік роботи з тієї чи іншої спеціальності.

Людство з кожним роком просувається вперед, і те, що вчора задовільняло всіх, сьогодні уже не відповідає потребі часу.

Тому на столики приймальної комісії один за одним лягають документи вчителів та оперуповноваженого РВВС, військовослужбовця і майстра ділянки.

До речі, про документи. Для мене особисто було новиною, що зараз кожний абітурієнт заповнює «Учетную карточку абитуриента», яка складена обчислювальним центром університету. Всі ці карточки будуть опрацьовані у ОЦ і потім у будь-яку хвилину можна буде одержати інформацію про всіх, і кожного окремо. Ось вам і рух часу.

Познайомившись із роботою приймальної комісії, я згадала, як і я в свій час була абітурієнткою. І дуже захотілось побажати успішної роботи приймальній комісії і удачі всім тим, хто сьогодні несміливо й з надією відчиняє двері аудиторії № 42.

Т. ЯЦУКОВА,
студентка істфаку.

ЗНАННЯ ПЛЮС УМІННЯ

Четвертокурсники хімфаку відіздять на практику знайомитись з технологією виробництва на хімічних підприємствах України. То ж у них 27 травня пройшов складний іспит з спецкурсу. Завідувача кафедри неорганіки Олена Михайлівна Белоусова каже:

— Уже відповідали десять студентів з шістнадцяти, і жодної трійки. Найліпше враження справили своїми знаннями Женя Дзерженко, Женя Новак, Тетяна Кравченко.

А ось захист курсових — найперших курсових — у першокурсників геолого-географічного факультету.

Т. Орловська писала про Дунай. Таня народилася на Дунаї. Вона любить свою річку. Друзі її, які плавають по Дунаї розповіли їй багато цікавого, забезпечили ілюстраціями. В своїй роботі Таня показала Дунай, як річку дружби. Боря Кіржнер розповідав про карликові держави Європи.

Народногосподарське значення Волги розкрив Саша Власенко. Віктора Хомутова захопили економічні й політичні проблеми Індокитаю. Матеріали для своєї роботи він черпав із сторінок останніх газет і журналів. «Італія — країна туризму» — тема курсової Олени Філіпчук.

А от Сашко Благіда домігся значно більшого. Його тема — рух населення України за даними перепису 1926 і 1970 років. Ніякої особливої літератури з

цього питання ще не написано: дані перепису 1970 року щойно обнародовані. І студент сам заходився робити висновки, рахувати, порівнювати (ходив навіть до матері на машино-лічильну станцію). І вивів дуже цікаві закономірності.

— Фактично захист Благіди пройшов трохи раніше — під час наукової студентської конференції, де він виступив з рефератом, — каже науковий керівник доцент Олександр Іванович Полоса.

У промові Леніна на третьому з'їзді комсомолу є важлива вказівка, що треба розвивати й вдосконалювати пам'ять кожного, хто навчається, знанням основних фактів. Одночасно Володимир Ілліч підкреслює необхідність переробляти в свідомості всі набуті знання.

Мабуть, в цих словах — квінтесенція того, що має складати основу знань, одержаних у вузі.

Геологи другого курсу й математики третього складають математичну статистику — пристосування до життя теорії вірогідності, обробка й аналіз результатів математичних вимірювань. Предмет вимагає систематичної сумлінної роботи. У математиків це залік, контрольна робота, у геологів — екзамен.

Отже, сесія розпочалася. Студенти звітують про те, як працювали останні півроку.

Студент 1-го курсу геофаку
О. ЛЕВАШОВ,
К. ЧЕЧКІНА.

МАРШРУТНА КАРТА

В університеті перебували 20 студентів з Усть-Кам'яногірського педінституту (Східно-Казахстанська область). Вони навчаються на IV курсі природничого факультету, відділення географії і біології. Керівник групи — викладач кафедри економічної географії Ірина Іванівна Костіна познайомила мене з метою приїзду.

Студенти-четвертокурсники проходять комплексну практику, в яку входять відвідування підприємств, знайомство з їх техноло-

гією та збирання ботанічних матеріалів.

Звичайно, в плани усть-кам'яногірців входить і знайомство з нашим містом-героем. Вони побували на місцях бойової слави міста, познайомились з визначними пам'ятниками Одеси, відвідали судноремонтний завод.

На маршрутній карті наших гостей стоять ще Кишинів, Москва, Ялта, Сухумі, Сочі.

Н. ЛАУШ,
слухач ШМЖ,
студентка філфаку.

ТВОРИ ОСНОВОПОЛОЖНИКІВ МАРКСИЗМУ-ЛЕНІНІЗМУ

Ідеї Карла Маркса і Фрідріха Енгельса залишили глибокий відбиток в розумі студентства Новоросійського університету. Про це переконливо свідчить підпис на вінку, покладеному на могилу К. Маркса: «Карлу Марксу, створювачеві «Капіталу» і засновникові Міжнародного Товариства Робітників від групи соціалістів Одеського університету, його учнів і послідовників». (К. Маркс, Ф. Енгельс. Твори. Вид. 2-е, т. 19. Примітка 230, с. 585).

Найбільш раннім із виявлених в бібліотеці видань праць основоположників марксизму є книга Ф. Енгельса «Становище робітничого класу в Англії», видана в Лейпцизі, в 1848 році, німецькою мовою, в Отто Віганда.

На сторінках однієї із найстаріших німецьких газет — «Всезагальній газеті», яка була в Науковій бібліотеці університету, було вміщено 21 листопада 1859 р., в № 325 «Заявку» К. Маркса в редакцію газети з приводу пана Фогта, що спрямована проти наклепів і огудників із табору буржуазії, в захист пролетарської партії, яка формувалася.

Як тільки вийшов у світ у Німеччині (вересень, 1867 р.), в Гамбурзі, у видавництві Отто Мейснера перший том «Капіталу» К. Маркса 1000 тиражем, як він з'явився на полицях університетської бібліотеки.

15 березня 1872 року виходить перше російське видання першого тому «Капіталу» — це був перший переклад «Капіталу» на іноземну мову. Уже 11 квітня 1872 року «Капітал» був придбаний науковою бібліотекою.

Перше видання другого тому «Капіталу» надруковано німецькою мовою в Гамбурзі, в Отто Мейснера, у 1885 році й надійшло в наукову бібліотеку університету 28 жовтня 1885 року.

Перше російське видання другого тому «Капіталу» К. Маркса вийшло в Санкт-Петербурзі, у видавництві М. Полякова в 1885 році, придбано бібліотекою в січні 1886 році.

В колекції бібліотеки є дві частини третього тому «Капіталу» на мові оригіналу, випущеного в Гамбурзі, у Отто Мейснера, в 1894 році.

Перше російське видання третього тому «Капіталу» вийшло в Санкт-Петербурзі, у видавництві М. Полякова, в 1896 році.

Й Д Е С Е С І Я...

ЗА РАДИ УСПІХУ

Сесія владно вступає у свої права. Всюди — заклопотані, серйозні обличчя. Радості ще мало, бо перші іспити пройшли не у багатьох. Але можна сподіватися, що скоро ширі радості буде значно більше — сесія вступить володаркою у аудиторії. А цьому

На факультеті до сесії готувались заздалегідь. Цьому нам допомогли атестації. Підсумки першої атестації обговорювалися раніше, а другої — обговорюються зараз на всіх виробничих нарадах.

Крім того, питання про підготовку до сесії розглядалось партійним та комсомольським бюро. Народа комсомольського активу була присвячена тому, як він повинен працювати в період сесії.

Чимала робота проведена на факультеті й з боржниками. Ке-

сприяли всі ті заходи, які проводились на факультетах. Що зроблено на історичному факультеті, щоб якомога більше було радісних посмішок, розповідає заступник декана, кандидат історичних наук В. П. ВАЩЕНКО.

рівництво подбало про те, щоб заборгованість була ліквідована своєчасно.

Певна робота проведена й з дипломниками. Роботи здані на кафедри в установлений термін.

Своєчасно завершилось міжкафедральне рецензування дипломних робіт. Слід відзначити, що зміст дипломних глибокий, цьому сприяло серйозне вивчення студентами сучасної історії нашого суспільства та інтерес, що зріс до методологічних питань. Є під-

стави думати, що більшість студентів захистить їх успішно.

В період підготовки до сесії посилена робота партійних і комсомольських груп по проведенню політінформації по матеріалах квітневого (1973 р.) Пленуму ЦК КПРС.

Однак, нормальному ходу сесії заважає мала кількість аудиторій. Це хвилює факультет, бо у зв'язку з тим, що корпус по вулиці Радянської Армії, 24 не вступив до ладу, відсутні утруднення при організації консультацій, проведенні групових і курсових виробничих нарад.

Все ж ми сподіваємось, що буде знайдено оптимальний варіант забезпечення факультету аудиторіями на період сесії, особливо сесії заочників, яка починається з 12 червня. І вона пройде успішно.

ДЛЯ СКЛАДАННЯ ІСПИТУ ПРИБУЛИ...

Студенти, в недалекому майбутньому офіцери запасу, вишкучувалися на плаці військової кафедри університету. Командир 22-го взводу Вячеслав Лясота командує:

— Взвод, рівняйся, струнко! Товаришу майор, 22-й взвод для складання курсового екзамену прибув у повному складі.

За дверима хвилювання, а в класі — відповіді. В складі екзаменаційної комісії полковник М. Т. Ольшевський та майор В. І. Кальян. Саме вони й оцінюють ступінь підготовки студентів.

— Товаришу полковник, студент Валецький для складання курсового екзамену прибув.

— Беріть квиток.

— Квиток № 24. Запитання зрозумілі.

Ось Володимир Бехтер старан-

но добирає собі за розміром протигаз, адже крім трьох теоретичних питань чи не найбільш важливим є практичне. Віталій Анасевич підготував до роботи інший прилад, Василь Борецький теж готовий розповідати. А Володимир Раца розв'язує задачу. Мабуть, розв'язав, бо легко зітхнув і аж посміхнувся.

Та найкраще підготувалися і відповідали наші відмінники: командир взводу Вячеслав Лясота, командир відділення Олександр Богуцький, Віктор Гусак, Костянтин Лобасюк. Всі вони, за винятком Кості, відслужили вже в лавах Радянської Армії.

В. МОРОЗ,

слухач ШМЖ,

студент II курсу філфаку.

ТИ — „СЕРЕДНЯК“. А ЧОМУ?

Всі ми, студенти, зараз готуємося до сесії. Розуміємо, що сесія — це відповідальна пора і треба докласти всіх зусиль, щоб її добре скласти. Ми — першокурсники. У нас нема ще достатнього досвіду по складанню екзаменів у вищих навчальних закладах.

Тому сесія нас трохи лякає, і ми звертаємося до старшокурсників чи до газетних статей за допомогою: як треба готуватися? Чи варто писати шпаргалки? Чи важко на екзамені відповідати з того чи іншого предмета? В декількій мірі і рівняємось на старшокурсників, по їх оцінках. Якщо вони кажуть, що склали, наприклад, історію майже без трійок, то це нас наче підтримує. Адже ми не гірші! Отже, і ми можемо скласти без трійок.

Але ось не так давно в «Комсомольській правді» друкували листи студентів, де мова йшла про «середняків», тобто трійочників. Чому вони вчаться на трійки? Що їм заважає стати відмінниками? І було дуже цікаво читати, як студенти пишуть самі про себе.

Читаєш і мимоволі сам починаєш замислюватися: а як же я? Чому я не відмінник? Чи зможу цю сесію скласти на «добре» та «відмінно»? Шукаєш відповіді на ці питання і замислюєшся над рядками, які написала одна студентка-«середнячка» з Москви: «Середняк — якщо він не ледар або не зайнята сімейними справами людина — найчастіше буває життєлюбом-анархістом. Я, наприклад, вважаю, що витрачати кращі роки на забування великої кількості непотрібної інформації (адже є довідники) — це просто обкрадати себе».

Здається, все правильно. Адже роки студентства — це роки юності. Нам хочеться все бачити, все чути, всюди побувати, багато прочитати книжок. На все потрібен час. Де його брати? Висновок напрашується сам: економити на заняттях. Але стоп! Чи маємо ми на це право? Чи це не є ще страшнішим обкраданням?

Тут ми обкрадаємо не лише державу, яка витрачає багато грошей, щоб дати нам вищу освіту, але, головним чином, себе самих. Адже нам відкривають двері у глибини наук, про які ми, може, й не чули раніше, а ми відвертаємося від них, бо нема часу заглянути, що там. Так, нам дають багато, дуже багато інформації, але пам'ять людини влаштована таким чином, що з усього вивченого вона залишає

собі лише половину, те, що вважає головним. А якщо брати половину? Ні, вчити треба. Всі ми це розуміємо, і все ж чогось завжди не вистачає, щоб вирватися з полону трійок. Чого? То, певно, знаємо лише ми самі. Частіше не вистачає часу. Так, це проблема номер один для студентів.

І все ж, давайте подумаємо напередодні сесії, як організувати свій час, щоб все встигнути, але не за рахунок успішності. Може, нам дадуть пораду старшокурсники? А може в чомусь звернемося до Мартіна Ідена (на мій погляд, він — зразок самовиховання), який за короткий час зумів стати всебічно розвинутою людиною.

Н. ГРИГОРЕНКО,

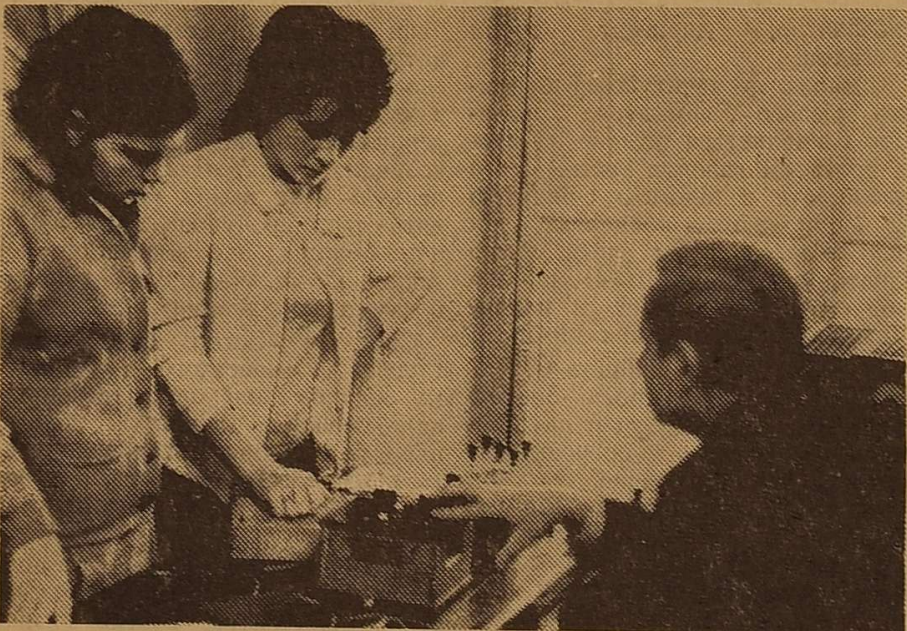
слухач ШМЖ, студентка I курсу факультету РГФ.

ДЕНЬ НАУКИ

Кафедрою педагогіки університету проведено черговий День педагогічної науки в Ананівському районі. Члени кафедри В. І. Литовченко, Г. П. Гребенна та Л. М. Васильєва прочитали для вчителів міста Ананьєва та для двох куців шкіл району лекції — «Сучасні вимоги до методів навчання і проблемне викладання», «Завдання школи по комуністичному вихованню учнів» та «Проблеми морального виховання молоді».

Всі доповіді були схвально прийняті вчителями та керівниками шкіл.

Л. СТРУКОВСЬКА.

Закінчуються заняття, проходять останні лекції, практичні, лабораторні роботи. У підготовці до іспитової сесії студентам допомагають машини.

Фото С. Єфімова та К. Чечкіної.

ЩОБ ЙТИ З ЧАСОМ В НОГУ

В умовах успішного комуністичного будівництва, швидкого розвитку науки, в тому числі історико-партійної, той спеціаліст може бути активним учасником будівництва комунізму, який володіє не тільки науково-теоретичними основами своєї спеціальності, але й навичками науково-дослідної роботи.

Добра марксистсько-ленінська теоретична підготовка, навички наукового підходу до проблем, які потрібно вирішувати, дозволяють спеціалісту йти в ногу з часом, бачити перспективи й легко адаптуватися.

В цьому велику роль відіграє участь студентів у науково-дослідній роботі, їх діяльність в наукових студентських гуртках. Тут вони набувають навичок науково-дослідної роботи, залучаються до проблем науки. Наукова студентська робота — важливий засіб підвищення якості підготовки спеціалістів. Пам'ятаючи про це, кафедра історії КПРС заохочує студентів до науково-дослідної роботи, що зв'язана з проблемами,

над якими працює колектив кафедри. Силами гуртків історії КПРС підготовлено декілька десятків студентських робіт. Деякі були винесені на ХХІХ студентську наукову конференцію, яка проходила в квітні цього року. Це підсумки роботи за рік по прищепленню науково-дослідних навичок студентам.

На підсекції історії КПРС і наукового комунізму, де були присутніми гості із Рязького університету, Краснодарського університету, було заслухано дванадцять доповідей. За своїм напрямком вони групуються таким чином: 1) доповіді, присвячені проблемам, що розглядалися ХХІV з'їздом КПРС, 2) 50-річчю створення СРСР і промові Л. І. Брежнєва про 50-річчя СРСР, 3) про 70-річчя II з'їзду РСДРП і 125-річчя «Маніфеста Комуністичної партії» К. Маркса і Ф. Енгельса, 4) історіографії КПРС, 5) боротьбі проти буржуазної ідеології. Для всіх доповідей характерні елементи дослідження. Виступаючи показали, що вони оволоділи навичками дослідження.

Доповіді відрізняються глибокою постановкою і розкриття питання. В них зроблена історіографічна характеристика літератури, здійснений джерельний аналіз і чітко визначена мета роботи. Досить стисло й містко викладався зміст питання на солідній теоретичній основі. Це відрізняє всі доповіді, заслухані на підсекції.

Всі виступи характеризувались образністю мови й емоційністю. Особливо яскравими були виступи студентки II курсу історичного факультету З. Юрченко «Діяльність КПРС по перетворенню в життя ленінської національної програми партії після перемоги Жовтня. Утворення СРСР», студентки Рязького університету А. Трейне «П. Стучка — діяч ленінського етапу», студентки юридичного факультету А. Ініченко, «Міжнародне значення досвіду КПРС у будівництві багатонаціональної держави і розкриття буржуазних фальсифікаторів», студентки хімічного факультету В. Тирпакової (ЧССР) — «Словацьке національне повстання 1944

року». Можна назвати й інші роботи. Всі вони хороші.

Робота підсекції проходила активно. Кожна доповідь обговорювалась, викликала реакцію. В обговоренні доповідей взяли участь студенти Ю. Белоенко, В. Москаленко, Корень (ЧССР), В. Шалит, А. Федченко й ін., доценти П. Столяр, Г. Афіногенов, М. Галицький, ст. викладач Є. Шиян та ін.

Підсекція підвела підсумки роботи й рекомендувала доповіді студентів, які виступали на підсумковій студентській науковій конференції, на районний конкурс студентських робіт.

Робота підсекції показала необхідність заохочення кожного студента в дослідження питань, які розробляє кафедра й прищеплення їм елементів дослідницького підходу до питання, поставленого в рефераті й курсовій роботі. Залучення студентів до проблем науки — важлива робота кафедр в якійсній підготовці спеціалістів.

О. АЛЬОШКІН,

доцент кафедри історії КПРС, студент III курсу історичного факультету.

СКОРО — ШКОЛА

Вони прийшли сюди п'ять років тому. Сором'язливі, тихі дівчата. Вони вступили до університету, щоб вивчити іноземну мову. Все було на їх шляху: і радості, і незгоди, проте жодна з них не відступала перед труднощами. І ось вже вони закінчують, залишаючи тут частину своєї душі, свого серця. Зараз вони готуються до складання державних екзаменів. Знову тривоги, хвилювання. Але скоро це буде позаду, і наші юні вчителі зайдуть з першим дзвоником у клас.

Зовсім недавно завітали до нас, студентів першого курсу німецького відділення п'ятикурсниці Міла Левицька, Таяня Гонтімурова, Світлана Романчук. Вони розповіли нам про свої студентські роки, про плани на майбутнє, про свою педагогічну практику, яка пройшла дуже вдало, і дівчата впевнені в тому, що вони обрали правильний шлях у своєму житті. Дівчата розповіли про те, як вони готуються до занять. Зустріч була дуже цікавою і корисною для нас. Ми подякували їм за розповіді і побажали успішного складання державних іспитів. І ще нам хочеться сказати: «В добру путь, дівчата. Хай щастить Вам!».

Л. КУХТЕРІНА,

студентка I курсу факультету РГФ.

СВЯТО ЛІТЕРАТУРИ

На героїчну землю одеську, на святкування днів літератури, присвячених третьому вирішальному року п'ятирічки, приїхали поети, письменники з різних куточків нашої країни, представники багатонаціональної радянської літератури. Для Одеси, яка славиться своїми літературними традиціями, міста, зв'язаного з діяльністю багатьох видатних радянських письменників і поетів, — це дійсно велике свято.

...Одеський театр опери та балету. Тут відбулася зустріч літераторів, які прибули на святкування Днів радянської літератури, з трудящими міста, студентами одеських вузів. Виступали відомі поети і письменники: Михайло Луконін, Сергій Смирнов, Марк Лисянський, білоруський письменник І. Шамякін, поет з Башкирії А. Бикчитаєв, казахський письменник Г. Каїрбеков. Звучали вірші О. Шестинського, Л. Щипахіної, С. Капутикян, М. Ушакова, В. Соколова, Т. Байрама. Тепло зустріли присутні виступи Степана Олійника і Бориса Ласкіна.

Літераторів привітав капітан теплохода «Микола Гоголь» Ю. О. Орлов. Святкування Днів літератури триває.
Б. ПЕРЕЖНЯК.

На фото — зустріч літераторів в аеропорту.

Фото О. Левіта.

ВІНОК ПОЕЗІЇ

ЛЕЛЕКИ

Лелека в гнізді понад річкою,
Годує малят доводзьобих,
Купає в небес чистоводді
І гріє їх сонцепромінням.
Розхлюпує крилами тишу,
Малює йому вторують...

Тарас ФЕДЮК.

У світі нема щасливіших
Од цих тонкокрилих лелек.
...Хай неба в димах не буде
І хай не палає Земля...
Люди, увага, люди,
Лелека годує малят!

Олег ДОРОХИН.

Рассвет стянул звездастый
свитер
И задышал что было мочи.
За пять минут, как прояситель,
Извел цвета из кадров ночи.
Смочил ступни он в речке чистой,
Шекой зари фруктовой рдеи,
Озвучен птичьим пересвистом,
Расцвел улыбкой чародея.

Охватит скоро зной несытый
Побелкой пахнущие хаты,
А в лебеде, росой промытой,
От глаза скроются гусята.
На тракте, всплывшем захлебно,
Взрывают груженные машины.
Труд землелюба хлеборобный
Тугой раскрутится пружиной.

КОСАРИ

Присвячую колгоспним косарям.

Осінь!
Осінь!
Щедра Осінь,
Трясе яблука в саду.
Завтра
Коси,
Піт і роси
На покоси упадуть.
Свище
Соком
Косовиця,
Рве зелені рукави...
Перекур!

Я просто тебе видумал,
Вычитал,
Увидел в хорошем сне.
Я просто тебя выискал
Среди звезд, что светили мне...

Олександр ПІВЕНЬ.

Всі до криниці,
Дехто з хлопців закурив.
Що це!
Що це!
По отаві
Білі лебеди плывуть.
Це ж жінки нам із Сваляви
Вже обідати несуть.
А я з тими косарями
Косив з самого рання,
Не попала коса в камінь
(Краще, краще було б в камінь,
Ніж в маленьке пташеня).

Я просто тебе видумал...
Сейчас я в весеннем плену.
Хочешь, и ты меня выдумай,
выдумай —
Увидишь другую страну.

Анатолій МИХАЙЛЕНКО.

УСКОРЕНЬЕ

Ускоренье,
Ускоренье
На огромных расстояниях...
Вы летите? До свиданья!
Я останусь: нет желанья
Нажладаться ускореньем
На огромных расстояниях.
Я вернусь
В свое селенье
К людям новых поколений
И увижу — вправду время
Получило ускоренье!

Он мне незаменимо нужен,
так, как и каждому из вас,
не восхитительный снаружи,
внутри — без вычурных прикрас,
умевший говорить по-своему
с тобой о самом дорогом, —
наш старый дом,
наш дом отцовский,
наш материнский добрый дом!

АВТОР ВІДОМОЇ ОПЕРИ

Громадськість країни відзначає сторіччя з дня смерті автора славнозвісного «Запорожця за Дунаєм» — видатного українського композитора і співака Семена Степановича Гулака-Артемівського.

Своїм життям, своєю творчістю він утверджував народність в мистецтві, втілював нерозривність зв'язків української і російської культури.

Синові мистецького священика за традицією слалась дорога у духовний сан. Та на велике щастя на його життєвому шляху зустрівся великий російський композитор Михайло Глінка.

В час своєї подорожі композитор почув про талановитого півного Михайлівського монастиря. Йому глибоко запау у душу оксамитовий баритон юнака і він запропонував їхати до Петербурга, щоб готуватись до оперної сцени, маючи на увазі вокальними вправами займатись з ним особисто. Формально відбираючи Гулака-Артемівського до капели, М. Глінка цим самим швидко оформляв всі необхідні документи. По приїзді до Петербурга все робить, щоб юнак не потрапив у капелу, бо тоді була б закрита дорога на сцену.

Знаючи смаки володарів імператорського театру, щоб відкрити своїм учням шлях на оперну сцену, Михайло Глінка відправляє їх за кордон. Там співак навчається в Аларі (Париж), Омані (Флоренція). Крім вокалу, майбутній композитор займається й музично-теоретичними дисциплінами. Після вдалого дебюту в опері Бендіжі «Беатріче ді Тенда» (партія герцога Філіпо) одержує запрошення у флорентійський театр, де співає ряд провідних партій...

В 1842 році повертається Гулак-Артемівський у Петербург і стає співаком імператорської російської трупи.

На батьківщині молодий співак потрапляє в коло прогресивно настроєних людей. Він спілкується з відомим художником М. Степановим, педагогом М. Старовим, істориком М. Костомаровим, академіком-математиком М. Остроградським. Тут, в Петербурзі зав'язується щира дружба з Тарасом Шевченком. В подальші роки переслідування Шевченка Гулак-Артемівський залишався найбільш відданим йому товаришем і докладав всіх зусиль, щоб якимось томо допомогти, полегшити його страждання.

Дебют Гулака-Артемівського на петербурзькій сцені знайшов схвальну музичну оцінку театральної критики. З незмінним успіхом співак чарує своїх слухачів. Він стає одним з провідних співаків країни. В його активі за чверть віку роботи на сцені — 51 оперна партія з опер Данієтті, Белліні, Россіні, Моцарта, Глінки, Вебера, Верстовського, Даргомижського, Верді, Майєрбера, Рубінштейна, та інших композиторів. Серед них назвемо: Руслан, Яго, Альфонс, Клод Фроло, Фігаро, Карл Сміллий, Мамай, граф де Луна і інші. Всі тогочасні газети в один голос стверджують глибоке проникнення автора-співака в образ, представлений ним на сцені, високі вокальні можливості й культуру й т. д.

Мрією великого російського композитора було побачити Гулака-Артемівського в заглавному образі в його опері. Його труд, його піклування були марними.

В час засилля італійськими опе-

рами російської сцени Гулак-Артемівський був великим поборником утвердження вітчизняного музичного мистецтва. Про це свідчать і його виступи на сцені і, особливо концертна діяльність.

Поряд з виступами на оперній сцені артист бере участь і у виставах неоперного плану. В одному молодіжному театрі він грає Фадея у «Збітениці», Княжину, Михайла Чупруна в «Москалі-чарівникові» Котляревського (не так давно на перебузькій сцені з великим успіхом грав цю роль славетний Щепкін) та ін.

В Петербурзі розпочинається і успішно продовжується композиторська діяльність актора. Вона проходить у різних напрямках і жанрах. Він пише вокальні твори для солістів, творить мелодії пісень, романсів, музику для симфонічного оркестру («Мазурка»), робить його рибки народних пісень. З-під його пера з'являється вокально-хореографічний дивертисмент для солістів (сопрано і баритон), хор у та симфонічного оркестру, музика для власної комедії-водевілю «Напередодні Іванова дня», й ін. Однак, це далеко не все, що створив Гулак-Артемівський як композитор. І на сьогодні не знайдений його архів.

Велику увагу для його композиторської діяльності мав успішний авторський дебют. Весною 1861 року в одному з концертів він співає «Баладу» на слова Олексія Толстого. Глибоко знаючи українську народну творчість, секретни ладової природи її пісень, він вліт за «Картинами степового життя циган» створює «Українське весілля». Для його вистави на сцені Олександрівського театру (поставлено в день бенедікту співака) оркестровку зробив талановитий російський

композитор, диригент трупи К. Лядов.

Композитор зачитується буремною поезією Лермонтова і незабаром з'являється романс на слова поета «Я говорив тебе». Часто виступаючи з відомою співачкою Д. Леоновою в концертах, він спеціально для неї пише пісню «Спать мені не хочется», що незабаром стане однією з найпопулярніших українських пісень.

Та в безсмертя ввійшов С. Гулак-Артемівський своєю оперою «Запорожець за Дунаєм» — першою українською оперою. Як текстова, так і музична частини твору були завершені в 1862 році. Тоді ж Лядов оркестрував твір для симфонічного оркестру. Ще задовго чекала прем'єри твору Гулака-Артемівського театральна громадкість.

14 квітня 1863 року твір побачив рампи сцени, був поставлений. До речі, сьогоднішня редакція опери дещо відрізняється від першотексту. На ній позначилась традиційна характеру вистав театру корифеїв. Скажімо, нині у виставах відсутній образ Прокопа Тереня — суперника Андрія, який власне й виказує Оксану і Андрія туркам.

В першоваріанті твір іде сьогодні на сцені оперної студії Київської консерваторії.

За своїм характером це лірико-комедійна опера, хоч в ній й сильними виявляються історичні та героїко-патріотичні мотиви. В цьому відношенні неабияке навантаження несуть на собі образи Івана Карася, Оксани, Андрія, хори козаків. До речі, особливий інтерес являє собою передмова, написана автором і додана до партитури опери (дивись видання 1901 року).

Звичайно, для Гулака-Артемівського не секретом була наявність серед козацтва і внутрішніх суперечностей, і класового розшарування, боротьби та у відповідності задуму на перший

план тут мала виступати тема патріотизму. Провівши зустріч свого героя опери Івана Карася з султаном, автор з такою переконливістю передав дух «як козакам осточортіла... влада турецька» і як в них «руки сверблять даць прочухана», що логічним було: краще відпустити козаків додому, ніж мати під боком бочку з порохомими запасами.

Сила музичного боку опери Гулака-Артемівського в широкому використанні багатств народно-поетичної творчості нашого народу. І водночас автор спирається на досвід великого оперного мистецтва Росії, країн Заходу.

Своїм твором Гулак-Артемівський започаткував українське оперне мистецтво, власне визначив той шлях, шлях реалізму, народності, яким підуть подальші діячі цього високого мистецтва.

Опера «Запорожець за Дунаєм» ввійшла в мистецтво поряд із славнозвісними операми і балетами П. Чайковського, Верді, Пучіні як перлина світової оперної класики.

Сценічна історія «Запорожця за Дунаєм» досить драматична і хвилююча. Пішовши на сцені столичних театрів за життя автора, вона негайно була знята через свій великий успіх у широкого глядача. Пізніше вже вона знову побачила світ в театрі корифеїв. Своє привілля на сцені знайшла опера Гулака-Артемівського в нашу радянську добу. Класичним стало виконання партії Оксани — Оксаною Петрусенко, Одарки — Марією Литвиненко-Вольгемут, Карася — Іваном Паторжинським...

Десять років цей твір не сходять зі сцени нашого Одеського оперного театру, знаходячи щоразу нових і нових талановитих виконавців.

П. ЗАКРИНИЧНИЙ.